

Kwartaalupdate ESG - Q2 2019

a.s.r. vermogensbeheer

Solidariteit tussen generaties

Op 29 april werd voor de tiende keer de Europese Dag van Solidariteit tussen de Generaties gevierd. Deze Europese Dag maakt ons meer bewust van de positieve gevolgen die nauwe banden tussen de generaties in een wereld van vergrijzing hebben. De dag wijst ons ook op de belangrijke rol die elke generatie speelt – en die elke generatie zou moeten kunnen spelen – als het gaat om het verwezenlijken van een duurzame toekomst voor ons allemaal. In dit kader zijn we in het tweede kwartaal van 2019 getuige geweest van twee belangrijke mijlpalen, namelijk het lang verwachte Pensioenakkoord en het Klimaatakkoord. Beide overeenkomsten vormen het resultaat van behendig schipperen tussen de belangen van alle betrokken partijen, waaronder de verschillende generaties in de samenleving.

Het Nederlandse pensioenstelsel is een van de beste ter wereld, maar moest worden hervormd om financiële en maatschappelijke duurzaamheid te waarborgen. Met het Pensioenakkoord wordt gestreefd naar een levensvatbaar en toekomstbestendig pensioenstelsel, dat beter op een veranderende arbeidsmarkt is afgestemd. Dankzij dit akkoord wordt het eenvoudiger om op meer individuele basis voor een pensioen te sparen, maar solidariteit blijft nog steeds een belangrijke hoeksteen van het Nederlandse stelsel. En omdat pensioenen een langetermijnkarakter hebben, zorgt de solidariteit tussen generaties mede voor een robuust pensioenstelsel, met een efficiënter beleggingskader en betere risico-rendementsverhoudingen tegen lagere kosten.

In de Nederlandse Klimaatwet ligt vast dat de uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 1990 met 49% moet zijn teruggedrongen, en in 2050 met 95%. Dit besluit wordt nu ondersteund door het Klimaatakkoord met harde toezeggingen van de relevante sectoren, waaronder ook de financiële instellingen. Het Klimaatakkoord bevat doelstellingen op de lange termijn voor de energietransitie en de afbouw van de CO₂-uitstoot in lijn met de ambities van Parijs. Het betreft een belangrijke stap in de strijd tegen klimaatverandering; de opwarming van de aarde is namelijk een gegeven en er moeten nu maatregelen worden getroffen om de gevolgen voor toekomstige generaties te beperken.

Zoals het Pensioenakkoord en het Klimaatakkoord laten zien, kan een langetermijn aanpak van milieu- en maatschappelijke uitdagingen niet zonder samenwerking tussen generaties. Hetzelfde geldt voor institutionele langetermijnbeleggers die een fiduciaire plicht hebben om de belangen van hun begunstigen, zoals pensioenfondsen, te behartigen. En zoals blijkt uit de staat van dienst van a.s.r. vermogensbeheer gaat financieel rendement hand in hand met een krachtig ESG-beleid en een visie voor de lange termijn. Door klimaatbestendige beleggingsportefeuilles te ontwikkelen, krijgen de pensioenen van de klanten van a.s.r. ook een meer solide karakter.

Veel leesplezier!

Wilt u meer weten over duurzaam beleggen van a.s.r.? Ga dan naar onze [website](#).

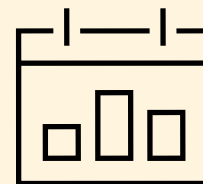

In deze update

Klimaat

Financiële sector tekent Klimaat-akkoord

CO2-voetafdruk van onze hypotheekportefeuille

Active Ownership

Stemgedrag ESG

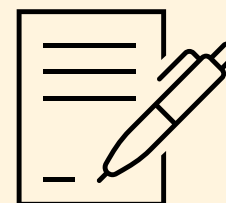

In gesprek met de farmaceutische industrie

Ander nieuws

a.s.r. nummer 1 in verzekeraarsbenchmark VBDO

a.s.r. in Hall of Fame van PAX-rapport over kernwapens

Klimaat- en energietransitie

Klimaatakkoord

Op 28 juni presenteerde de Nederlandse regering het Klimaatakkoord, na maanden van onderhandelingen met meer dan honderd belanghebbenden. Doel van het Klimaatakkoord is om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 met 49 tot 55 procent terug te dringen. Alle relevante sectoren, waaronder de financiële sector, hebben reductiedoelstellingen afgesproken. Op 10 juli hebben zo'n vijftig financiële instellingen zich met hun handtekening aan het Klimaatakkoord gecommitteerd.

Om het Klimaatakkoord te ondersteunen, heeft de financiële sector toegezegd uiterlijk vanaf 2020 te rapporteren over het klimaatteffect van haar beleggingen en financieringsactiviteiten. Vervolgens zullen er in 2022 actieplannen klaarliggen om de uitstoot van CO₂ te beperken. a.s.r. is een van de ondertekenaars die belooft met haar investeringen een actieve bijdrage aan de energietransitie te leveren. Al in 2016 hebben wij klimaatverandering en energietransitie tot hoofdonderwerpen van ons strategisch beleggingsbeleid gemaakt. Sindsdien zijn we begonnen onze CO₂-impact te meten en te publiceren, hebben we uitsluitingen geformuleerd voor grote producenten van steenkool, olieschalie en teerzand en zijn we meer gaan beleggen in bedrijven die een bijdrage aan de energietransitie leveren. We blijven ons beleid voor verantwoord beleggen ontwikkelen en werken nu aan de volgende stap het meten van onze uitstoot: het formuleren van wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen (SBT's) om de CO₂-voetafdruk van onze beleggingsportefeuilles te beperken.

CO₂-voetafdruk van onze beleggingen

Het meten en rapporteren van de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen is een cruciale eerste stap in de samenstelling van een klimaatveranderingsbestendige beleggingsportefeuille. Samen met dertien andere Nederlandse financiële instellingen, die samenwerken binnen het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF), werkt a.s.r. aan de ontwikkeling van een voor iedereen toegankelijke methode voor het berekenen van de CO₂-voetafdruk.

In het tweede kwartaal van dit jaar zagen we de eerste resultaten van het meten van de CO₂-voetafdruk voor onze portefeuille hypotheekleningen. De voetafdruk werd berekend aan de hand van de PCAF-methode in een pilot met het CBS. Dit geeft ons een beter inzicht in het daadwerkelijke verbruik van gas en elektriciteit (conventionele "grijze" of groene stroom) per kalenderjaar en de bijbehorende CO₂-uitstoot. De berekeningen vonden plaats op basis van gegevens van eind 2015 en 2016, de meest recent beschikbare op dit moment. De komende periode gaan we deze eerste resultaten binnen het PCAF evalueren. Met deze nieuwe stappen zitten we goed op schema voor onze doelstelling om in 2021 de CO₂-uitstoot voor ten minste 95% van de a.s.r.-beleggingsportefeuille (voor eigen rekening) te meten.

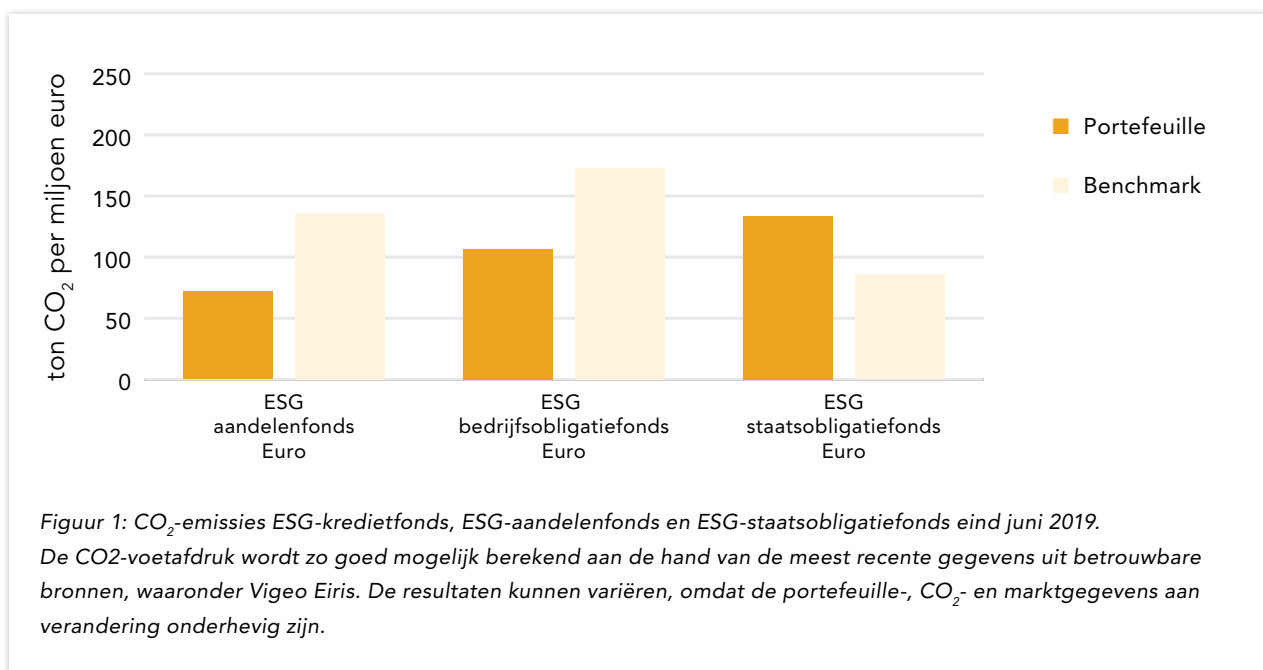

ESG-fondsen bij a.s.r.

In 2017 is a.s.r. gestart met het aanbieden van ESG-fondsen die onder meer bestaan uit euro staatsobligaties, euro bedrijfsobligatie en euro aandelen. Hoewel er al een strikt ESG-beleid wordt gevoerd voor alle beleggingen van a.s.r. vermogensbeheer, gelden voor deze ESG-fondsen extra richtlijnen op het gebied van ESG-indicatoren. Als gevolg daarvan hebben de ESG-fondsen met beleggingen in bedrijven nu al een lagere CO₂-voetafdruk weten te bereiken dan hun respectievelijke benchmarks. Zie figuur 1.

De emissies van het ESG-bedrijfsobligatiefonds zijn in het tweede kwartaal licht toegenomen. De hogere uitstoot werd onder andere veroorzaakt door geüpdatet emissiecijfers van bedrijven. De emissies van het ESG-aandelenfonds zijn in het tweede kwartaal sterk gedaald. Deze daling is te danken aan een nieuw toegepaste optimaliseringsmethodiek. De portefeuille wordt nu geoptimaliseerd volgens de best-in-class methode op basis van de CO₂-intensiteit, bijdrage aan de energietransitie en het totale ESG-beleid. De emissies van het ESG staatsobligatiefonds zijn in het tweede kwartaal vrijwel gelijk gebleven.

Active ownership

Maatschappelijke betrokkenheid: Novartis

De farmaceutische industrie ligt onder vuur over onderwerpen als corruptie en hoge prijzen van geneesmiddelen. Als zorgverzekeraar is de farmaceutische industrie een belangrijke sector voor a.s.r. Daarom zijn we recentelijk met de farmaceut Novartis in gesprek gegaan over deze onderwerpen. De onderneming wordt in verschillende landen van corruptie beschuldigd en heeft onlangs bevestigd dat er door manipulatie van data onnauwkeurigheden in haar vergunningsaanvraag voor het geneesmiddel AveXis zijn geslopen. Onze gesprekken hebben onder meer tot doel een zodanig beleid en management te realiseren dat in de toekomst controverses worden voorkomen. De voortgang van de gesprekken zal worden gepubliceerd in ons halfjaarlijks engagement rapport.

a.s.r. gaat niet alleen een dialoog met farmaceutische bedrijven aan, maar oefent ook haar stemrecht uit om bijvoorbeeld de toegang tot geneesmiddelen en de transparantie op het gebied van lobby te verbeteren. Onderwerpen die ook onderdeel zijn van onze ESG-screeningscriteria. In 2018 heeft a.s.r. bovendien de Access to Medicine Index ondertekend: een initiatief waarbij onderzoek wordt gedaan naar de grootste farmaceutische bedrijven op de toegankelijkheid van medicijnen.

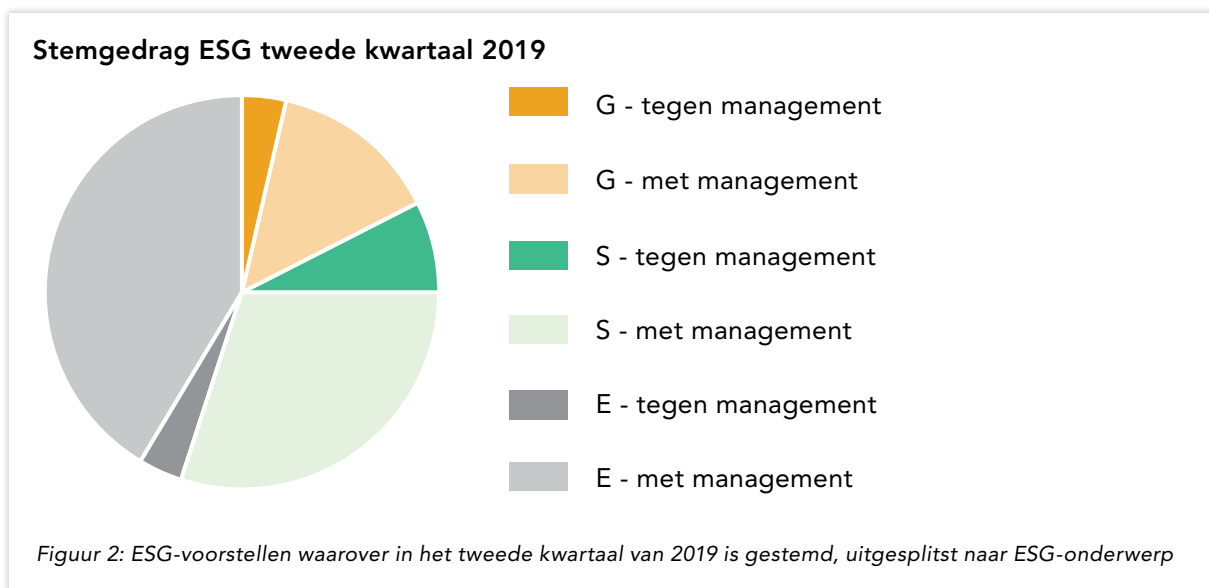
Meer informatie over onze activiteiten in het kader van engagement is te vinden op onze [website](#).

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

a.s.r. heeft in het tweede kwartaal van 2019 op 808 (97%) jaarlijkse algemene vergaderingen haar stemrecht als aandeelhouder uitgeoefend. Op deze vergaderingen heeft a.s.r. in 9% van de voorgedragen agendapunten tegen het management gestemd. Tijdens 74 vergaderingen werd er over specifieke ESG-kwesties gestemd. Hieronder ziet u hoe a.s.r. met betrekking tot milieu (Environment, E), mens en maatschappij (Social, S) en ondernemingsbestuur (Governance, G) heeft gestemd.

Het tweede kwartaal loopt ten einde en dat geldt ook voor het seizoen van de aandeelhoudersvergaderingen. In het algemeen zien we elk jaar een stijging van het aantal ESG-voorstellen. Stemadviesbureau ISS heeft de jaarlijkse algemene vergaderingen van in de VS gevestigde bedrijven geanalyseerd en stelde eveneens vast dat het aantal voorstellen van aandeelhouders op met name milieu- (E) en maatschappelijk (S) gebied blijft toenemen. Niet alleen zit er een stijgende lijn in het aantal ESG-voorstellen; dat geldt ook in sterke mate voor de steun die aandeelhouders aan deze voorstellen verlenen.

Meer informatie over ons stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen is te vinden op onze [website](#).

Impactbeleggen

Op de Capital Markets Day in oktober 2018 heeft a.s.r. diverse niet-financiële doelstellingen aangekondigd, waaronder de doelstelling om onze impactbeleggingsportefeuille in 2021 tot 1,2 miljard euro te verhogen. Boven op de bestaande impactbeleggingen zal a.s.r. 300 miljoen euro per jaar extra aanwenden, verdeeld over alle asset classes. In de eerste helft van 2019 zijn de definities van impactbeleggen per asset class verder uitgewerkt, met extra focus op onze beursgenoteerde aandelenportefeuille. Voor deze aandelen impactportefeuille zullen onze portfoliomanagers bedrijven selecteren die met hun producten en/of diensten bewust een positieve impact op de planeet willen uitoefenen, tegelijk met een marktconform financieel rendement. Ten minste 50% van de productie van de bedrijven moet een bijdrage aan deze impact leveren en aansluiten bij ten minste één van de impactthema's zoals opgesteld door de UN PRI, in lijn met de Sustainable Development Goals. We streven ernaar de impact zo goed mogelijk te meten en blijven de komende tijd werken aan het verbeteren van impact meetmethodes.

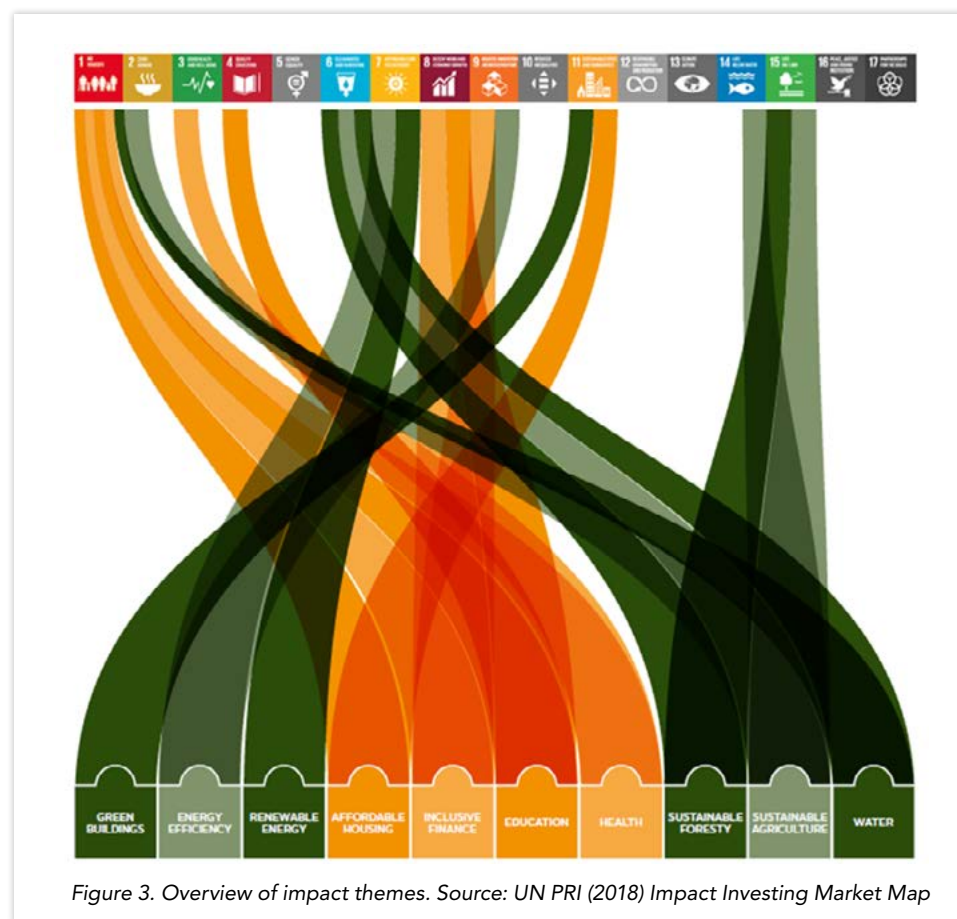
Hieronder volgen twee voorbeelden van impactbeleggen: een voor beursgenoteerde aandelen en een voor private equity.

Voorbeeld van beursgenoteerde aandelen: Novozymes

Novozymes is een Deens biotechnologie bedrijf dat enzymen en micro-organismen produceert die alledaagse producten duurzamer maken, bijvoorbeeld door petrochemische moleculen te vervangen door natuurlijke enzymen. Novozymes loopt voorop in de sector en heeft ambitieuze duurzaamheidsdoelen. Met haar producten wil zij in 2020 in haar keten de CO₂-uitstoot met 100 miljoen ton verminderen.

Dit doet Novozymes bijvoorbeeld door enzymen te produceren die de landbouwopbrengst op biologische wijze met gemiddeld 5% vergroten middels emzymcoating die het wortelschieten van zaden bevordert of via de

vervaardiging van enzymen die de darmflora van kippen verbeteren, zodat er minder behoefte is aan antibiotica en voer. Voor de levensmiddelensector produceert Novozymes enzymen die de houdbaarheidsdatum van verse producten verlengen, waardoor de voedselverspilling afneemt. Op die manier hebben de activiteiten van Novozymes effect op meerdere terreinen van verantwoord beleggen: duurzame landbouw, hernieuwbare energie en water.

Voorbeeld van private equity: We aRe SpinDye®

Een ander zeer interessant bedrijf in de a.s.r.-impactbeleggingsportefeuille is We aRe SpinDye® (WRSD), een Zweeds modetechbedrijf. WRSD heeft een duurzame kleurmethode voor synthetisch textiel ontwikkeld, wat het milieueffect vergeleken met de traditionele verfprocessen fors verkleint. De WRSD-kleurmethode beperkt het watergebruik met 75%, het gebruik van chemicaliën met 90%, het energieverbruik met 25% en de CO₂-uitstoot met 30% ten opzichte van traditionele verftechnieken. De techniek is onderzocht en bevestigd door de Zweedse ngo SWEREA.

WRSD heeft als missie een meer duurzame en sociale mode- en kledingsector te versnellen. Om in de volledige productieketen aan sociale en milieunormen te voldoen, moet de sector, waarin meerdere risico's op het gebied van arbeidsomstandigheden spelen, werken om een negatieve impact te voorkomen. WRSD hanteert de volgende bronnen als richtlijn voor haar gedragscode voor leveranciers: verdragen en aanbevelingen van de ILO, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties, het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind, het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, het Global Compact van de VN, richtsnoeren van de VN, de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en andere relevante internationaal erkende overeenkomsten. Naleving van deze normen wordt gewaarborgd door transparantie en traceerbaarheid, en vervolgens door de SpinDye®-certificering. Daarom geloven we dat WRSD niet alleen een goede financiële investering is, maar ook een impact investering.

Overig nieuws

- a.s.r. heeft de nummer 1-positie behaald in de verzekeraarsbenchmark van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). Sinds 2009 beoordeelt de VBDO de verantwoorde beleggingsactiviteiten van de dertig grootste Nederlandse verzekeringsmaatschappijen. a.s.r. had een totaalscore van 4,5 op 5. Op de onderdelen Bestuur, Beleid en Verantwoording kreeg a.s.r. de maximale score van 5 (op 5).

Independer, een website waar financiële producten met elkaar worden vergeleken, heeft aangekondigd duurzaamheidscriteria op te nemen in haar advies aan consumenten aan de hand van de VBDO-benchmark.

Jack Julicher, CEO van a.s.r. vermogensbeheer: "We zijn bijzonder trots op dit resultaat. De vorige keer stond a.s.r. op de tweede plaats. Onze nummer 1-klassering dit jaar bevestigt dat a.s.r. nog steeds belangrijke stappen voorwaarts zet in haar beleid voor verantwoord beleggen."

- a.s.r. werd genoemd als goed voorbeeld in de Hall of Fame van het pas gepubliceerde rapport "Producing Mass Destruction – private companies and the nuclear weapon industry" als onderdeel van het Don't Bank On The Bomb-project. PAX complimenteert a.s.r. met haar beleid dat bedrijven uitsluit die controversiële wapens, waaronder kernwapens, verkopen of produceren.
- a.s.r. werkt sinds 2007 met Vigeo Eiris als provider van ESG-data. Nu hebben Vigeo Eiris en ratingbureau Moody's de krachten gebundeld, gedreven door de ambitie om een wereldwijde norm voor ESG-beoordelingen te ontwikkelen. Volgens beide bureaus is deze fusie een logische stap; zij erkennen dat ESG-beoordelingen een belangrijke factor in de beleggingsbeslissingen en risicoanalyses van economische en financiële spelers worden, zowel binnen Europa als wereldwijd. Vigeo Eiris behoudt haar merknaam en haar hoofdkantoor in Frankrijk, om continuïteit van de dienstverlening te waarborgen en autonoom haar analyses te kunnen blijven verrichten. De Wetenschappelijke Raad van het bureau blijft al zijn huidige verantwoordelijkheden uitoefenen.
- De VBDO heeft haar jaarlijkse rapport over aandeelhoudersvergaderingen gepubliceerd. In dit rapport geeft de VBDO een samenvatting van de resultaten van haar gesprekken met 39 Nederlandse beursgenoteerde bedrijven over en rondom hun jaarlijkse algemene vergaderingen in 2019. a.s.r. is een van de bedrijven waarmee de VBDO overleg voert over onderwerpen als klimaatverandering, de SDG's en leefbaar loon. a.s.r. wordt in het rapport expliciet genoemd vanwege onze ambitie om Science Based Targets te formuleren om de CO₂-uitstoot van onze beleggingsportefeuilles te verlagen. Ook werd a.s.r. uitgenodigd om tijdens de presentatie van het VBDO-rapport te spreken over onze samenwerking met het Platform Living Wages Financials (PLWF), dat als doel heeft leefbaar loon in productieketens te bevorderen.

Meer informatie?

Neem contact met ons op:
raquel.criado.larrea@asr.nl of
marjolein.meulenstein@asr.nl

α.s.r. vermogensbeheer

Archimedeslaan 10
3584 BA Utrecht

www.asrvermogensbeheer.nl